Jaarprogramma Onderzoek en Statistiek 2021

28 januari 2021

Opgesteld door:
Ad Manders en Klaas Pruijsen, bureau Onderzoek en Statistiek, gemeente Nijmegen

In het kort

Vanuit de afdeling Bestuursondersteuning en Advies levert Bureau Onderzoek en Statistiek (O&S) relevante en betrouwbare informatie voor gemeentelijk beleid, uitvoering en bestuur:

- Bestuursprioriteiten zijn leidend; de hoofdopgaven uit het coalitieakkoord (duurzamer, sociaal, economisch veerkrachtig en aantrekkelijk) en prioriteiten binnen de begrotingsprogramma's bepalen voor een belangrijk deel het programma. Ook monitoren we relevante maatschappelijke thema's, passen we datascience-technieken toe en dragen we bij aan data gestuurd werken.
- In het voorliggend jaarprogramma zijn alleen de werkzaamheden van O&S opgenomen (beleidsonderzoek, monitoring, ondersteuning en advisering met betrekking tot beleid, bijhouden van statistieken). Daarnaast levert O&S een substantiële bijdrage aan de werkzaamheden voor het gemeentelijke datahuis en in de gemeentelijke Enterprise Intelligence teams, gericht op het leveren van sturingsinformatie op basis van actuele data. De Stuurgroep Data prioriteert deze werkzaamheden, waarbij er aandacht is voor de samenhang met de projecten van O&S.
- Team O&S bestaat begin 2021 uit negen medewerkers (circa 8 fte), vooral gericht op onderzoek, data-analyse en datascience. De medewerkers zijn gespecialiseerd in vakgebieden als psychologie, gezondheid, sociologie, economie en ruimtelijke wetenschappen. We investeren veel in nauwe samenwerkingen binnen onze netwerkorganisatie.

Inhoudsopgave

In het kort **2**
Inhoudsopgave **3**
1. Inleiding **4**
2. Hoofdlijnen jaarprogramma **5**
2.1. Hoofdopgaven als aangrijpingspunt 5
2.2. Informatie ten behoeve van andere thema's 8
2.3. Stadspanel 9
3. Uitvoering jaarprogramma en producten O&S **10**
3.1. Uitvoering jaarprogramma 10
3.2. Producten 11
4. Werkwijze samenstelling jaarprogramma **13**
4.1. Brede inventarisatie 13
4.2. Niet alle wensen gehonoreerd 13
Bijlage: overzicht jaarprogramma O&S 2021 **15**
Projecten per hoofdopgave 15
Projecten per thema (begrotingsprogramma) 18

1. Inleiding

Informatie- en kenniscentrum
Bureau Onderzoek en Statistiek (O&S) is het gemeentelijk informatie- en kenniscentrum voor het bestuur, de gemeentelijke organisatie en de samenleving. Door het ontsluiten van onderzoeken en statistieken (uit eigen huis en van andere instanties) leveren we bruikbare en betrouwbare informatie voor beter beleid, uitvoering en bestuur. Team O&S bestaat begin 2021 uit negen medewerkers (circa 8 fte), vooral gericht op onderzoek, data-analyse en datascience. De medewerkers zijn gespecialiseerd in vakgebieden als psychologie, gezondheid, sociologie, economie en ruimtelijke wetenschappen.

Samenwerking data gestuurd werken
Naast de taken beleidsonderzoek, monitoring, ondersteuning en advisering met betrekking tot beleid en het bijhouden van statistieken, speelt O&S samen met andere gemeentelijke bureaus een rol in het data gestuurd werken: het sturen op basis van actuele data, die structureel ontsloten zijn via een datahuis, waarin de data dagelijks of wekelijks geactualiseerd worden. Denk bijvoorbeeld aan data over jeugdzorg en Wmo. In 2016 is de opbouw van een datahuis gestart. Daarna zijn Enterprise Intelligence teams opgericht, die werken aan het slim combineren van de data en vervolgens het presenteren en visualiseren van die data, vooral in dashboards. Het werk moet leiden tot meer sturingsinformatie op basis van actuele data en het nemen van snellere en betere beslissingen.

Jaarprogramma
In het voorliggend jaarprogramma zijn alleen de werkzaamheden van O&S opgenomen. De werkzaamheden voor het datahuis en in de Enterprise Intelligence teams worden via de Stuurgroep Data aangestuurd, waarbij er aandacht is voor de samenhang met de projecten van O&S. Bij de inventarisatie voor ons jaarprogramma hebben we ook gevraagd naar de behoefte aan sturings- en monitorinformatie vanuit het datahuis. Alle verzoeken die te maken hebben met de werkzaamheden voor het datahuis en in de Enterprise Intelligence teams hebben we doorgegeven aan de Stuurgroep Data. Door de opbouw van het datahuis groeien de mogelijkheden voor verdiepende analyses en prognoses door O&S. In het jaarprogramma O&S zijn dan ook enkele datascience projecten opgenomen, die we kunnen uitvoeren op basis van onder meer data in het datahuis.

Bestuursprioriteiten leidend
In *hoofdstuk 2* geven we een beeld van de hoofdlijnen van het jaarprogramma O&S 2021. Veel projecten sluiten aan op de hoofdopgaven uit het coalitieakkoord 2018-2022 “Nijmegen: samen vooruit”: de stad moet duurzamer, een sociale stad blijven, versterken economische veerkracht en bouwen aan een aantrekkelijke stad. Ook benoemen we projecten, die inspelen op de informatiebehoefte vanuit verschillende thema’s (begrotingsprogramma’s).

In *hoofdstuk 3* geven we kort weer en hoe we het jaarprogramma uitvoeren en wat voor soorten producten O&S oplevert.

In *hoofdstuk 4* geven we een beeld van de stappen die we hebben gezet om tot dit programma voor 2021 te komen.

De *bijlage* tenslotte bevat lijsten met uit te voeren projecten.

2. Hoofdlijnen jaarprogramma

2.1. Hoofdopgaven als aangrijpingspunt

Bij de keuze van onderzoeksprojecten speelt de betekenis van de informatie en onderzoeksuitkomsten voor de beleidsprioriteiten een belangrijke rol. Het programma voor 2021 levert veel informatie op die past binnen de in het coalitieakkoord 2018-2022 opgenomen hoofdopgaven, de belangrijkste uitdagingen binnen de huidige bestuurs- en raadsperiode. Hieronder is in grote lijnen beschreven wat O&S per hoofdopgave gaat doen.

De stad moet duurzamer

- We volgen de ontwikkelingen m.b.t. energie, klimaat, leefmilieu en grondstoffen/afval (onder meer energieverbruik, gebruik van duurzame energie door burgers, afvalscheiding, deeleconomie, duurzame mobiliteit, stank- en geluidsoverlast en oordeel over groenvoorzieningen). We beschrijven de hoofdlijnen van deze ontwikkelingen in onze Stads- en Wijkmonitor.
- We voeren bij ons Stadspanel de vierjaarlijkse peiling uit over de houding en het gedrag ten aanzien van het verbruik van grondstoffen, energie (verbruik en opwekken), autogebruik en duurzame economie.
- We leveren een bijdrage aan de voortgangsmonitor duurzaamheidsagenda. In die monitor wordt per doelstelling beschreven welke activiteiten er worden uitgevoerd en wat die activiteiten opleveren.
- We voeren een peiling uit ten behoeve van de aanpak van woningisolatie/energiebesparing.
- We voeren een peiling uit over een aardgasvrij Zwanenveld: hoe willen bewoners betrokken worden, hoe staan ze in het maatschappelijk thema warmtetransitie en hoe kijken ze tegen het opstellen van een buurtenergieplan aan?
- In relatie tot het Schone Lucht Akkoord en maatregelen opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit peilen we het gedrag en de ervaringen met betrekking tot houtstook.
- Wetenschappers agendeerden een wereldwijde verzameling van 100 oplossingen tegen klimaatverandering, berekenden welke investeringen ze vergen, welke financiële rendementen ze opleveren en hoeveel ze kunnen bijdragen aan het tegengaan van klimaatontwrichting. Deze oplossingen zorgen voor een klimaatperspectief. Een samenwerkingsverband met o.a. RUN en gemeente Nijmegen gaat een lokale vertaling opstellen. O&S kan ondersteunen: advisering, data toegankelijk maken.

Een sociale stad blijven

- We volgen de ontwikkelingen m.b.t. de brede basisteams Jeugd en Gezin en Volwassenen, de Wmo, de jeugdhulp, de regieteams, de stapeling van het gebruik van regelingen op het vlak van zorg, inkomen, werk en jeugdzorg, de financiële positie van bewoners, het welzijn, de gezondheid en de leefstijl van bewoners, de sociale samenhang, de vrijwillige inzet van bewoners (inzet als mantelzorger, andere vormen van hulp bieden, inzet voor organisaties, inzet voor de wijk) en onderwijsachterstanden. We beschrijven de hoofdlijnen van deze ontwikkelingen in onze Stads- en Wijkmonitor.
- Voor diverse van de genoemde onderwerpen blijven we bijdragen aan de informatieopbouw om ontwikkelingen goed te kunnen volgen, zoals brede basisteams Jeugd en Gezin en Volwassenen, Wmo, jeugdhulp, hulpverlening vanaf de 18 jaar (18-

/18+ problematiek), beschermd wonen, regieteams, Stips, huiselijk geweld en inkomen. Deels verloopt dat via het Enterprise Intelligence team, dat focust op het sociale domein en waaraan O&S een substantiële bijdrage levert.

- We gaan aan de slag met een prognose voor de ontwikkeling van het aantal cliënten dat gebruik maakt van zorg.
- Al enkele jaren maken we “foto’s” over 4-12-jarigen, die scholen inzicht geven in de omvang van de zorgbehoefte bij de leerlingen. In 2021 werken we aan de doorontwikkeling van de foto’s over de 4-12-jarigen en aan de ontwikkeling van foto’s over jongeren vanaf 12 jaar.
- We leveren data over gebiedsverschillen op voor de wijksturing m.b.t. het zorg- en welzijnsbeleid (onder meer het beleid gericht op jongeren), de brede basisteams en de Stips.
- We voeren de klantervaringsonderzoeken Wmo en jeugdhulp uit. Om de respons te verhogen, is de aanpak van deze onderzoeken in 2020 veranderd. In plaats van jaarlijks, worden nu ieder kwartaal klanten benaderd met het verzoek om een vragenlijst in te vullen. Op die manier kunnen klanten de vragenlijst kort na het ontvangen van de hulp invullen.
  Gevraagd is om een kwalitatieve verdieping van het klantervaringsonderzoek gekoppeld aan preventieprogramma’s en ook om een kwalitatief onderzoek onder pgb-cliënten binnen de Wmo.
- Via het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) blijven we inzicht geven in de omvang en spreiding van het gebruik van voorzieningen op het vlak van zorg, werk, inkomen en jeugdzorg, met speciale aandacht voor de stapeling van het gebruik.
- In 2021 zal de aanpak “Huishoudboekje”, die al in Rotterdam en Utrecht loopt, in Nijmegen van start gaan. Daarmee wordt het administratief makkelijker gemaakt om parttime werken en een uitkering te combineren. We leveren een bijdrage aan de monitoring hiervan.
- We leveren een bijdrage aan de monitoring van de Armoedeagenda. Bij die monitoring zal gebruik gemaakt worden van een CBS-tool om het bereik van de maatregelen in beeld te brengen. Voor die tool zullen we gebruikersdata aanleveren.
- We leveren een bijdrage aan ZonMw-projecten (verborgen armoede; leven in armoede en sociale uitsluiting).
- In 2020 is het nieuwe busabonnement voor minima ingegaan. O&S is gevraagd een om dit in de loop van 2021 te evalueren: draagt het abonnement bij aan participatie en wordt het door iedereen voor wie het bedoeld is gebruikt?
- Het is de bedoeling dat gemeenten per 1 januari 2022 verantwoordelijk worden voor de inburgering. We reserveren uren om een bijdrage te leveren aan informatie die we ten behoeve van deze decentralisatie nodig hebben.
- Gevraagd is om meer inzicht in de woningbehoefte van kwetsbare groepen (uitstroom vanuit GGZ, beschermd wonen en maatschappelijke opvang; specifieke jeugdgroepen) en het woningaanbod voor deze groepen.
- We gaan een bijdrage leveren aan het monitoren van de alfabetiseringstrajecten van de bibliotheek en STEP.
- In 2021 worden de afspraken over het gemengde scholen beleid, gericht op het tegengaan van segregatie en het kinderen zoveel mogelijk in eigen buurt naar school laten gaan, vernieuwd. Als basis daarvoor evalueren we (de effecten van) het gemengde scholen beleid tot nu toe.

- We leveren een bijdrage aan de informatievoorziening voor de strategische agenda veiligheid en zorg. Binnen die agenda ligt de focus op overlast door verwarde personen, daklozen en straatprostituees. Hierbij aansluitend voeren we een onderzoek uit naar het draagvlak bij bewoners voor extramuralisering van zorg.
- In de coronacrisismonitor, die ieder kwartaal wordt opgeleverd, volgen we onder meer de effecten van deze crisis op de werkloosheid, de bijstand, het zorggebruik en de aanvragen voor schuldhulpverlening.

Versterken economische veerkracht

- We volgen de ontwikkelingen m.b.t. de werkgelegenheid (banen, zelfstandigen), kansrijke groeisectoren, de beroepsbevolking, de werkloosheid, het vestigingsklimaat, de ruimte voor bedrijvigheid, vrijetijdseconomie en de binnenstad. We beschrijven de hoofdlijnen van deze ontwikkelingen in onze Stads- en Wijkmonitor.
- De tweejaarlijkse Monitor Vestigingsklimaat geeft zicht op hoe bedrijven, instellingen en zelfstandigen aspecten van het ondernemersklimaat en van de directe bedrijfsomgeving beoordelen. De meting van najaar 2020 is vanwege de coronacrisis uitgesteld naar najaar 2021.
- We gaan gegevens verzamelen over de behoefte aan werklocaties in relatie tot de beroepsbevolkingsontwikkeling en gaan ons oriënteren op de perspectieven van economisch hergebruik van stedelijke bedrijventerreinen.
- We ronden het in 2020 uitgevoerde onderzoek naar expats in de stad af.
- De tweejaarlijkse Stadscentrummonitor geeft zicht op ontwikkelingen in de binnenstad op basis van enquêteonderzoek onder bezoekers en statistieken. Centraal staan indicatoren rond het economisch functioneren (aanbod, winkelleegstand, bestedingen bezoekers, werkgelegenheid in detailhandel en horeca en bouwinvesteringen) en de attractiewaarde voor bezoekers (druktebeeld, bezoekgedrag en waardering van aanbod, ambiance en verkeersaspecten). Najaar 2020 is een meting uitgevoerd, waarover we in 2021 rapporten.
- In de coronacrisismonitor, die ieder kwartaal verschijnt, volgen we onder meer de effecten van deze crisis op de lokale economie.

Bouwen aan een aantrekkelijke stad

- We volgen de ontwikkelingen m.b.t. het inwonertal, de waardering voor de stad, de binnenstad en de woonbuurten, de woningnieuwbouw, de woningbehoefte, de koop- en huurmarkt, het cultuuraanbod en de cultuurparticipatie, het sportaanbod en de sportdeelname, het evenementenaanbod en de effecten van die evenementen, de bereikbaarheid van en binnen de stad, de veiligheid en overlast, de openbare ruimte en het imago en de aantrekkingskracht van de stad. We beschrijven de hoofdlijnen van deze ontwikkelingen in onze Stads- en Wijkmonitor.
- We peilen via de tweejaarlijkse Burgerpeiling hoe de Nijmegenaren oordelen over (aspecten van) hun buurt en stad. Najaar 2021 zal een nieuwe meting plaatsvinden. De uitkomsten daarvan verwerken we in de Stads- en Wijkmonitor, editie 2022.
- In 2021 gaan we veel data verzamelen die nodig is voor het actualiseren van de Wijkmonitor in 2022: de stand van zaken in de 36 woonwijken. We voeren gesprekken met werkers in de wijken, actualiseren de wijkstatistieken en bekijken de uitkomsten van de Burgerpeiling en de Leefbaarometer.
- We doen uitgebreider onderzoek naar de ontwikkeling van de leefbaarheid van Zwanenveld, waar een integrale wijkaanpak wordt toegepast.

- We gaan kwalitatief onderzoek uitvoeren naar verhuisstromen binnen, naar en vanuit Dukenburg, als aanvulling op de in 2020 verrichte cijfermatige analyse.
- We gaan inzicht geven in de verhuisstromen in de Waalsprong en de verhuisredenen.
- We herhalen het onderzoek onder Nederlanders naar het imago van Nijmegen. Deze was voor 2020 gepland, maar is vanwege de coronacrisis doorgeschoven naar 2021. Eerdere metingen vonden plaats in 2015 en 2017. Dit onderzoek is onder meer van belang voor het citymarketingbeleid.

2.2. Informatie ten behoeve van andere thema's

Behalve over de hoofdopgaven, levert ons jaarprogramma ook informatie op ten behoeve van andere thema's (begrotingsprogramma's). Enkele voorbeelden daarvan zijn de volgende:

Bestuur en organisatie

- In de komende periode zal er gewerkt worden aan het verder ontwikkelen van de in de begroting opgenomen doelenbomen en aan het nagaan welke monitorinformatie en indicatoren eraan gekoppeld kunnen worden. O&S is beschikbaar voor advisering hierover.
- Er is behoefte aan onderzoek onder medewerkers (onder meer naar het informatiebewustzijn, het thuis- en op het kantoor werken en de medewerkerstevredenheid).
- We zijn betrokken bij (ideeën voor) het monitoren van de klanttevredenheid.

Sport

- We leveren de rapportage op van de in 2020 uitgevoerde meting in het kader van de Sportverenigingsmonitor. En we blijven betrokken bij het monitoren van de opbrengsten van de inzet van buurtsportcoaches.

Openbare Ruimte

- We bieden ondersteuning bij een data gestuurde aanpak van het op orde houden van de openbare ruimte. Daarvoor maken we gebruik van diverse bronnen: de Burgerpeiling, de gegevens over Meld&Herstel-meldingen en statistieken over bewoners en de woonomgeving.
- We leveren de rapportage op van een Stadspanelpeiling over het scheiden en inzamelen van huishoudelijk afval en gaan de mening van binnenstadbewoners over huishoudelijk afval peilen.
- Ten behoeve van het thema toegankelijkheid gaan we aan de slag met een peiling over obstakels op looproutes.

Veiligheid

- Samen met de afdeling Veiligheid volgen we de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid (geregistreerde overlast en criminaliteit, slachtofferschap, onveiligheidsgevoelens, enzovoorts). Dat leidt onder meer tot maandrapportages over geregistreerde misdrijven en incidenten.

Cultuur en Cultureel Erfgoed

- Op het vlak van cultuur is er sprake van een groeiende regionale samenwerking (samenwerking met Arnhem – 025 – en ook andere gemeenten in de regio). Sinds 2019

is O&S betrokken bij overleg met Arnhem over monitorinformatie op het vlak van cultuurdeelname, klantengroepen en de waardering voor het aanbod. We reserveren uren voor het verstrekken en ontsluiten van informatie ten behoeve van die regionale samenwerking.

Onderwijs

- We blijven een bijdrage leveren aan de onderbouwing van onderwijshuisvesting en leerlingprognoses.

Bereikbaarheid

- We reserveren uren voor onderzoeksvragen voortkomend uit de parkeernota en met betrekking de mobiliteitsbehoefte in de wijken.

Verder gaan we in 2021 een nieuwe “Demografische Verkenningen” opleveren, met behalve een bevolkingsprognose op stadsniveau ook prognoses voor de stadsdelen. Dit rapport is voor veel beleidsterreinen van belang.

2.3. Stadspanel

In 2005 is O&S begonnen met de werving voor een stadspanel, een groep volwassen Nijmegenaren die bereid zijn om een aantal keer per jaar een korte internetvragenlijst in te vullen over een onderwerp dat binnen de gemeente speelt. Eind 2020 telt het panel circa 4.000 leden. De meeste leden zijn geworven via ons tweejaarlijkse grootschalige bevolkingsonderzoek (Burgerpeiling). Ook kunnen bewoners zich via de gemeentelijke website aanmelden.

Panelpeilingen 2020

We zetten het stadspanel in voor geplande onderzoeksopdrachten en reserveren daarnaast uren voor enkele peilingen over onderwerpen die in de loop van het jaar opkomen. In 2020 zijn er 6 peilingen uitgevoerd, namelijk over:

- rookvrije generatie en eHUBS (gecombineerde peiling);
- de inzet van bewoners voor het onderhoud van de openbare ruimte;
- de plannen voor de ontwikkeling van het Stadseiland;
- plekken in wijken om te spelen en elkaar te ontmoeten;
- ideeën m.b.t. het scheiden en ophalen van huishoudelijk afval;
- het project “Groen, gezond en in beweging”.

Ook zijn bij enkele peilingen vragen voorgelegd ten behoeve van onze coronacrisismonitor, waarmee we de effecten van deze crisis voor Nijmegen volgen. Tevens is het panel benaderd voor een monitoronderzoek door de GGD naar aanleiding van de crisis.
Verder is het een traditie geworden dat het panel kiest wie de Nijmegenaar van het jaar wordt.

Inzet panel 2021

In 2021 zullen we panel onder meer inzetten voor de volgende projecten/onderwerpen:

- houding en gedrag met betrekking tot duurzaamheidsthema’s;
- gedrag en ervaringen met betrekking tot houtstook;
- ervaringen met betrekking tot burgerparticipatie;
- Mobiliteitsgedrag en eHUBS.

3. Uitvoering jaarprogramma en producten O&S

3.1. Uitvoering jaarprogramma

Taakvelden en werkwijze O&S

Binnen ons jaarprogramma voeren we verschillende typen onderzoek uit, zoals:

- monitoronderzoeken (Burgerpeiling, Stadscentrummonitor, Monitor Vestigingsklimaat e.d.);
- eenmalige onderzoeken;
- effectmetingen en peilingen onder de leden van ons Stadspanel;
- bevolkingsprognoses.

Verder verzamelen en ontsluiten we statistieken op alle relevante terreinen en we voeren daar allerlei (samenhangende) analyses op uit.

In de afgelopen jaren is de vraag naar ondersteuning en advisering over thema's en projecten groter geworden. Door het jaar heen komen er allerlei vragen binnen die we op basis van opgebouwde kennis of het verzamelen van aanvullende kennis proberen te beantwoorden.

Kort gezegd komt het erop neer dat we via ons jaarprogramma de basiskennis op allerlei terreinen op orde houden en dat we daarnaast allerlei aanvullende onderzoeks- en informatievragen beantwoorden, waarbij er een sterke link is met de beleidsprioriteiten binnen een jaar of bestuursperiode.

Wanneer we starten met een onderzoek wordt het onderzoeksvoorstel voorbereid met de ambtelijke opdrachtgever (inhoudelijk specialisten, beleidsafdeling). Bij grotere opdrachten wordt het voorstel besproken met de portefeuillehouder.

Flexibiliteit

De ervaring is dat er door het jaar heen extra vragen binnenkomen en dat bepaalde vragen meer werk dan gepland met zich meebrengen. Aan de andere kant kunnen we sommige vragen met minder uur werk afhandelen en komt het voor dat de urgentie van bepaalde vragen afneemt. Dit alles maakt ons jaarprogramma in voldoende mate flexibel.

Externe blik

We stimuleren samenwerking met universiteit en HAN en met onderzoekers van maatschappelijke instellingen. In enkele projecten in het programma krijgt deze samenwerking concreet gestalte: een bijdrage aan ZonMw-projecten (verborgen armoede; leven in armoede en sociale uitsluiting), de academische werkplaats, het project groen, gezond en in beweging en het samenwerkingsverband tussen RUN en de gemeente gericht op de lokale vertaling van klimaatmaatregelen. Verder begeleiden we jaarlijks twee of drie studenten, die bij O&S op onderzoeksstage komen.

We onderhouden contacten binnen het netwerk van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO). Dit is de vereniging van gemeentelijke en provinciale organisaties, die zich richten op lokaal en regionaal onderzoek in de uiteenlopende beleidsvelden waarop gemeenten en provincies actief zijn. Binnen het netwerk van VSO vinden onder meer

uitwisseling van kennis en ervaring, het bespreken van actuele ontwikkelingen, het bespreken van nieuwe methodieken en het gezamenlijk oriënteren op nieuwe onderzoeksinstrumenten plaats.
Ook onderhouden we contacten met de medewerkers van de GGD die zich met epidemiologie en onderzoek bezighouden. Er vindt afstemming plaats over onderzoeken en actuele ontwikkelingen.

3.2. Producten

Een belangrijk uitgangspunt m.b.t. onze informatie is dat gebruikers (bestuurders, ambtenaren, bewoners, professionals binnen bedrijven en instellingen, studenten en scholieren) snel moeten kunnen vinden wat zij zoeken. Voor de een zullen dat basisstatistieken zijn (dashboards), voor de ander basisinformatie inclusief de nodige duiding (Stads- en Wijkmonitor) en voor weer een ander een meer diepgaande analyse over een specifiek onderwerp (onderzoeksrapporten).

Het jaarprogramma O&S leidt tot de volgende producten:

- De **Stads- en Wijkmonitor (SWM)**, een digitaal portal waarin we de ontwikkelingen in de stad en de wijken op diverse voor de gemeente relevante terreinen beschrijven. In de SWM zijn de volgende onderdelen te vinden: onderzoeksinformatie over de hoofdopgaven/belangrijkste uitdagingen binnen de huidige bestuurs- en raadsperiode, onderzoeksinformatie over de beleidsprogramma's en beschrijvingen van de staat van en ontwikkelingen in alle 36 woonwijken. De Stads- en Wijkmonitor is een doorlopend project, met als belangrijke bronnen (monitor)onderzoeken onder Nijmegenaren, ondernemers/instellingen en bezoekers én diverse statistieken. Vanaf 2017 actualiseren we delen van de SWM jaarlijks. Voorjaar 2021 wordt de nieuwe editie opgeleverd.
  De **Wijkmonitor** (een beschrijvingen van de staat van en ontwikkelingen in de 36 woonwijken) actualiseren we tweejaarlijks. In 2021 vindt de dataverzameling plaats voor de nieuwe editie van de Wijkmonitor, die voorjaar 2022 verschijnt.
  De structuur van de **Stadsmonitor** sluit aan bij die van de stadsbegroting. In de Stadsmonitor geven we voor alle inhoudelijke programma's een beeld van de stand van zaken en de ontwikkelingen. In de afgelopen jaren is er gewerkt aan een sterkere koppeling tussen de Stadsbegroting en de SWM. In de Stadsbegroting zijn indicatoren opgenomen, die voor een flink deel door O&S worden geleverd. Bij de overzichten met indicatoren in Stadsbegroting kan doorgelinkt worden naar de SWM, waar extra informatie en duiding van de cijfers te vinden is.
  De SWM is opgenomen in de website: swm.nijmegen.nl .

- Voor cijfers, die door mensen van binnen en buiten de gemeente veel gevraagd worden, staan enkele **dashboards** op de gemeentelijke website. Het meest gevraagd zijn cijfers over de samenstelling en ontwikkeling van de bevolking in de stad en in deelgebieden binnen de stad. Daarvoor is het dashboard bevolking ontwikkeld (www.nijmegen.nl; ga naar Over de gemeente, Onderzoek en cijfers, Cijfers over Nijmegen, Bevolkingscijfers).
  In 2021 voegen we een **dashboard met gebiedsverschillen** toe. In dat dashboard kunnen voor een reeks aan onderwerpen de verschillen tussen stadsdelen en wijken bekeken worden.
  Minder gevraagde cijfers nemen we niet op in dashboards; deze zijn op aanvraag beschikbaar.

- We stellen **rapportages** op van specifieke monitoren en onderzoeken. Deze zijn te raadplegen via het (Open) Dataportaal van de gemeente: opendata.nijmegen.nl .

- We leveren regelmatig **notities** met informatie op, nodig voor de beleidsontwikkeling of -uitvoering binnen thema's of voor projecten.

- We geven regelmatig **presentaties** over de onderzoeksuitkomsten en statistieken.

4. Werkwijze samenstelling jaarprogramma

4.1. Brede inventarisatie

Informatiebehoefte en onderzoekswensen

Ieder najaar inventariseert O&S de onderzoeks- en informatiebehoefte voor het komende jaar. Aan de inhoudelijke specialisten in de ambtelijke organisatie is gevraagd om de informatiebehoefte en onderzoekswensen aan ons door te geven c.q. met ons te bespreken. Op basis van deze inventarisatie hebben we een voorstel voor het jaarprogramma O&S 2021 opgesteld. Dit concept-jaarprogramma is voorgelegd aan het gemeentelijk managementteam. Vervolgens is het programma voorgelegd aan en vastgesteld door het college.

Naast de onderzoeken door O&S, die we verrichten ten behoeve van beleidsontwikkeling, -uitvoering en -evaluatie, worden er binnen de gemeente ook onderzoeken verricht door de Rekenkamer (onderzoek vanuit de controlefunctie van de gemeenteraad) en de afdeling Stadscontrol (audits en onderzoeken gericht op efficiëntie, effectiviteit, kwaliteit en integriteit). Op onderdelen kunnen er raakvlakken zijn tussen de onderzoeken vanuit O&S, de Rekenkamer en Stadscontrol. Bij de samenstelling van het jaarprogramma O&S vindt er daarom afstemming met de Rekenkamer en Stadscontrol plaats.

Sturings- en monitorinformatie datahuis

Bij de inventarisatie hebben we ook gevraagd naar de behoefte aan sturings- en monitorinformatie vanuit het datahuis (data die structureel ontsloten moet worden; dashboards met actuele informatie op basis van die data). Alle verzoeken die te maken hebben met de werkzaamheden voor het datahuis en in de Enterprise Intelligence teams hebben we doorgegeven aan de Stuurgroep Data, die verantwoordelijk is voor de programmering van deze werkzaamheden. Bij het prioriteren van de werkzaamheden door de Stuurgroep Data is er aandacht voor de samenhang met de projecten van O&S.

Door de opbouw van het datahuis groeien de mogelijkheden voor verdiepende analyses en prognoses door O&S. In ons jaarprogramma zijn dan ook enkele datascience projecten opgenomen, die we kunnen uitvoeren op basis van data in het datahuis.

Jaarprogramma

In bijlage 1 is een totaaloverzicht van ons jaarprogramma opgenomen, waarbij de projecten zijn ingedeeld naar hoofdopgaven en thema's (begrotingsprogramma's). Ook is een forse algemene urenpost opgenomen voor onze bijdrage aan de werkzaamheden binnen de Enterprise Intelligence teams.

Voor een deel van de opgenomen projecten geldt dat O&S een bijdrage aan het project levert. Het kan gaan om een bijdrage aan een onderzoek dat uitbesteed is, om een bijdrage aan een intern project waarbij meer afdelingen/bureaus betrokken zijn en om de begeleiding van een onderzoek dat door een stagiair wordt uitgevoerd. Verder zijn er uren gereserveerd voor ondersteuning en advisering binnen thema's, die flexibel benut kunnen worden.

4.2. Niet alle wensen gehonoreerd

Net als in voorgaande jaren kunnen we met de beschikbare capaciteit binnen O&S niet alle onderzoeks- en informatievragen oppakken die de inventarisatie heeft opgeleverd. De

beschikbare capaciteit voor de projecten is circa 11.000 uur, terwijl de totale vraag in eerste instantie hoger uitkwam. Over diverse wensen hebben we vervolgens nader overleg gevoerd, om na te gaan wat de kernvragen zijn. Verder hebben we in een aantal gevallen meer wensen samengevoegd tot één project. Bij enkele projecten hebben we voorgesteld om deze door te schuiven naar 2022. Dit heeft ertoe geleid dat we met de meeste wensen aan de slag kunnen gaan.

Voor het afwegen welke projecten wel en niet in het jaarprogramma worden opgenomen en hoeveel capaciteit we ervoor reserveren, zijn de volgende punten belangrijk:

- Past de onderzoeks- en informatievraag binnen een van de hoofdopgaven?
- Zijn er toezeggingen gedaan aan het college en/of de raad?
- Is de informatie nodig voor beleidsvoorbereiding, -uitvoering of -evaluatie m.b.t. prioriteiten binnen thema's/begrotingsprogramma's?

Bijlage: overzicht jaarprogramma O&S 2021

Het overzicht op de volgende bladzijden betreft de projecten van O&S die aansluiten bij de hoofdopgaven/belangrijkste uitdagingen binnen de huidige bestuurs- en raadsperiode. Sommige projecten zijn voedend voor meer hoofdopgaven en komen dus onder meer dan één hoofdopgave terug.

In het daaropvolgende schema “projecten per thema” zijn alle projecten voor 2021 opgenomen, maar dan verdeeld naar de thema’s (begrotingsprogramma’s zoals opgenomen in de Stadsbegroting).

Projecten per hoofdopgave

De stad moet duurzamer

Advisering/ondersteuning m.b.t. duurzaamheid
Peiling duurzaamheid en milieu (4-jaarlijks, monitoring)
Bijdrage aan Voortgangsmonitor duurzaamheidsagenda
Peiling t.b.v. aanpak woningisolatie/energiebesparing
Gegevensverzameling 5year-report Green Capital
Oriëntatie op burgermeetnetten (luchtkwaliteit, geluid, warmte)
Ondersteuning lokale vertaling klimaatmaatregelen
Bewonerspeiling aardgasvrij Zwanenveld
Peiling gedrag en ervaring houtstook/luchtkwaliteit
Datalevering Regionale Verkeersmilieukaart
Vraagstelling ehubs en mobiliteitsgedrag (stadspanel)
Mobiliteitsbehoefte in de wijken
Stadsmonitor
Advisering doelenboom en begrotingsindicatoren
Burgerpeiling
Verzamelen en bewerken basisstatistieken
Doorontwikkelen dashboard gebiedsverschillen

Versterken economische veerkracht

Advisering/ondersteuning economie en toerisme
Ondersteuning speerpunten economische visie
Monitor vestigingsklimaat (veldwerk en rapportage)
Stadscentrummonitor (rapportage)
Onderzoek expathuisvesting (afronding)
Behoefte aan werklocaties in relatie tot de beroepsbevolkingsontwikkeling
Oriëntatie op thema werk- en woonplaatsen (ontwikkeling thuiswerken, bereikbaarheid nieuwe werklocaties)
Oriëntatie op perspectieven van economisch hergebruik van stedelijke bedrijventerreinen
Advisering/ondersteuning bereikbaarheid
Stadsmonitor
Advisering doelenboom en begrotingsindicatoren
Burgerpeiling
Verzamelen en bewerken basisstatistieken

Een sociale stad blijven

Advisering/ondersteuning werk en inkomen
Parttime werken mensen in bijstand/(belemmeringen) deelname huishoudboekje
Bijdrage monitoringskader armoedeagenda inclusief deelname CBS-tool bereik
Bijdrage ZonMw-projecten (verborgen armoede; leven in armoede en sociale uitsluiting)
Evaluatie nieuw busabonnement voor minima
Advisering/ondersteuning welzijn en zorg
Bijdrage monitoring sterke sociale basis
samenstelling Sociaal Statistisch Bestand 2021 (SSB), verdiepende analyse (DS)
Onderzoek naar draagvlak extramuralisering zorg
Informatie t.b.v. strategische agenda zorg en veiligheid
Bijdrage aan monitoring huiselijk geweld
Bijdrage aan monitoring BBT's (Jeugd en gezin, volwassenen)
Informatie t.b.v. jeugdbeleid (o.a. gebiedsverschillen)
Monitoring Overleg Passende Hulp
Ervaringskennis van peers als interventie jeugdhulp; in beeld brengen initiatieven
Kwalitatief onderzoek onder pgb-cliënten (Wmo)
Klantervaringsonderzoeken Wmo en Jeugdhulp (continumetingen)
Kwalitatieve verdieping cliëntonderzoek gekoppeld aan preventieprogramma's (stage)
Bijdrage aan monitoring regieteams
Informatieverstrekking vanuit en advisering over externe monitoren (arrangementenmonitor, Vektis)
Informatie m.b.t. decentralisatie inburgering
Inzet voor academische werkplaats
begeleiding stagiair evaluatie project Eritrese/Somalische statushouders
begeleiding stagiair onderzoek omgeving en mentale gezondheid
Prognose ontwikkeling in volgend kwartaal van zorggebruik
Advisering/ondersteuning onderwijs
Bijdrage onderbouwing onderwijshuisvesting en leerlingprognoses
Evaluatie alfabetiseringstrajecten bibliotheek en STEP
Evaluatie gemengde scholen
Kwalitatief onderzoek naar kwaliteit VSV-aanpak
Kwantitatief overzicht VSV
Doorontwikkeling foto 4-12-jarigen; ontwikkeling foto jongeren vanaf 12 jaar
Speciaal basisonderwijs (en dagbesteding); vergelijking gebruik andere steden en duiding
Verhuizen vanuit zorginstellingen naar woningen (kijken naar verleden en toekomstverwachting)
Peiling obstakels op looproutes, toegankelijkheid voor voetgangers van voorzieningen
Monitor buurtsportcoaches
Advisering/ondersteuning wijkontwikkeling
Wijkmonitor dataverzameling, analyse, rapportage (SWM 2022)
Doorontwikkelen dashboard gebiedsverschillen
Wensen wijkbewoners ihkv transformatie wijkaccommodaties
Projectvaluatie Leefbaar Zwanenveld
Stadsmonitor
Advisering doelenboom en begrotingsindicatoren
Burgerpeiling
Verzamelen en bewerken basisstatistieken
Doorontwikkelen dashboard gebiedsverschillen

Bouwen aan een aantrekkelijke stad

Advisering/ondersteuning wijkontwikkeling
Wijkmonitor dataverzameling, analyse, rapportage (SWM 2022)
Doorontwikkelen dashboard gebiedsverschillen
Wensen wijkbewoners ihkv transformatie wijkaccommodaties
Projectvaluatie Leefbaar Zwanenveld
Advisering/ondersteuning veiligheid
Bijdrage maandrapportage misdrijven en incidenten
Advisering/ondersteuning cultuur en cultureel erfgoed
Infomatie t.b.v. regionale samenwerking op vlak van cultuur (025, regio Arnhem Nijmegen)
Inventarisatie kennis rondom thema erfgoed
Advisering/ondersteuning sport
Monitor buurtsportcoaches
Sportverenigingsmonitor (rapportage)
Advisering/ondersteuning openbare ruimte
Analyse ten behoeve van data gestuurde aanpak beheer openbare ruimte
Peiling in binnenstad over huishoudelijk afval
Peiling huishoudelijk afval (afronding analyse en rapportage)
Peiling obstakels op looproutes, toegankelijkheid voor voetgangers van voorzieningen
Advisering/ondersteuning wonen en stedelijke ontwikkeling
Kwalitatief onderzoek verhuisstromen Dukenburg
Data monitoring prestatieafspraken wonen en stedelijke ontwikkeling
Inzicht in de verhuisstromen in de Waalsprong en verhuisredenen de laatste 2 jaar
Herhaling onderzoek verhuisgedrag, woonwensen en verhuisbereidheid ouderen
Advisering/ondersteuning economie en toerisme
Monitor vestigingsklimaat (veldwerk en rapportage)
Stadscentrummonitor (rapportage)
Meting imago Nijmegen onder Nederlanders
Oriëntatie op thema werk- en woonplaatsen (ontwikkeling thuiswerken, bereikbaarheid nieuwe werklocaties)
Advisering/ondersteuning bereikbaarheid
Vraagstelling ehubs en mobiliteitsgedrag (stadspanel)
Onderzoeken voortkomend uit parkeernota
Mobiliteitsbehoefte in de wijken
Stadsmonitor
Advisering doelenboom en begrotingsindicatoren
Burgerpeiling
Verzamelen en bewerken basisstatistieken
Doorontwikkelen dashboard gebiedsverschillen

Projecten per thema (begrotingsprogramma)

BEGROTINGSPROGRAMMA'S	PROJECT	UREN
Bestuur en Organisatie		
Stadsmonitoring	Stadsmonitor (jaarlijks actualiseren)	500
	Coronacrisismonitor (kwartaalrapportages)	120
	Burgerpeiling (veldwerk)	80
	Meerjarenbestand burgerpeiling naar datawarehouse	15
Indicatoren	Advisering doelenboom en begrotingsindicatoren	200
Raad	Ondersteuning Griffie/afstemming met Rekenkamer	25
Digitaal stadspanel	Digitaal stadspanel: peilingen n.a.v. actuele onderwerpen plus onderhoud	125
	Peiling verkiezing Nijmegenaar van het jaar	20
Media, communicatie	Voorspellers voor succes van sociale mediaberichten	50
Organisatie	Ondersteuning P&O	25
	Bijdrage aan medewerkersonderzoek, inclusief meting informatiebewustzijn	100
	Medewerkersonderzoek reorganisatie Stadsbeheer (tweede meting)	40
	Enquête over ervaringen met het traject Gesprekken die Werken	60
	Vervolgonderzoek beleving van thuis- en kantoorwerken	50
Dienstverlening	Advisering/ondersteuning monitoring dienstverlening/klantenonderzoeken	40
	Bijdrage inventariseren mogelijkheden gemeentebrede meting klanttevredenheid	30
	Doelgroepenonderzoek; welke doelgroepen maken gebruik van onze stadswinkel en het Steunpunt	50
Burgerparticipatie	Peilen ervaringen burgerparticipatie bij inwoners	75
	Begeleiding en doorvertaling extern onderzoek (doorlopend)	20
Strategie	Advisering/ondersteuning strategie	75
Bevolking	Dienstverlening demografie	50
	Demografische verkenningen	150
Informatieverstrekking O&S	Infoverstrekking binnen gemeente	200
	Infoverstrekking extern	225
Data gestuurde organisatie	Bijdrage O&S in Enterprise Intelligence teams	2050
Datascience algemeen	Deelname aan werkgroep dataspecialisten VNG	40
	Doorontwikkelen tekstanalyse	30
	Remote sensing	80
O&S algemeen	Verzamelen en bewerken basisstatistieken	400
	Ontwikkeling onderzoeksprogramma	100
	Op orde houden van datahuishouding, overleg over vragen i.v.m. privacywetgeving	100
Cultuur en Cultureel Erfgoed	Advisering/ondersteuning cultuur en cultureel erfgoed	50
	Infomatie t.b.v. regionale samenwerking op vlak van cultuur (025, regio Arnhem Nijmegen)	40
	Inventarisatie kennis rondom thema erfgoed	25
Economie en Toerisme	Advisering/ondersteuning economie en toerisme	100
	Ondersteuning speerpunten economische visie	40
	Monitor vestigingsklimaat (veldwerk en rapportage)	150
	Stadscentrummonitor (rapportage)	60
	Meting imago Nijmegen onder Nederlanders	100
	Bijdrage informatievoorziening t.b.v. regio Arnhem Nijmegen (wonen, duurzaamheid, economie, mobiliteit)	20
	Onderzoek expathuisvesting (afronding)	20
	Behoefte aan werklocaties in relatie tot de beroepsbevolkingsontwikkeling	100
	Oriëntatie op thema werk- en woonplaatsen (ontwikkeling thuiswerken, bereikbaarheid nieuwe werklocaties)	30
	Oriëntatie op perspectieven van economisch hergebruik van stedelijke bedrijventerreinen	30

BEGROTINGSPROGRAMMA'S	PROJECT	UREN
Openbare ruimte	Advisering/ondersteuning openbare ruimte	50
	Analyse ten behoeve van data gestuurde aanpak beheer openbare ruimte	120
	Peiling in binnenstad over huishoudelijk afval	50
	Peiling huishoudelijk afval (afronding analyse en rapportage)	25
	Peiling obstakels op looproutes, toegankelijkheid voor voetgangers van voorzieningen	100
Duurzaamheid	Advisering/ondersteuning m.b.t. duurzaamheid	100
	Peiling duurzaamheid en milieu (4-jaarlijks, monitoring)	80
	Bijdrage aan Voortgangsmonitor duurzaamheidsagenda	40
	Peiling t.b.v. aanpak woningisolatie/energiebesparing	75
	Gegevensverzameling 5year-report Green Capital	25
	Oriëntatie op burgermeetnetten (luchtkwaliteit, geluid, warmte)	30
	Ondersteuning lokale vertaling klimaatmaatregelen	50
	Bewonerspeiling aardgasvrij Zwanenveld	80
	Peiling gedrag en ervaring houtstook/luchtkwaliteit	80
Werk en Inkomen	Advisering/ondersteuning werk en inkomen	75
	Parttime werken mensen in bijstand/(belemmeringen) deelname huishoudboekje	75
	Bijdrage monitoringskader armoedeagenda inclusief deelname CBS-tool bereik	50
	Bijdrage ZonMw-projecten (verborgen armoede; leven in armoede en sociale uitsluiting)	50
	Evaluatie nieuw busabonnement voor minima	100
	Doorontwikkeling prognose financiële voorzieningen	75
Bereikbaarheid	Advisering/ondersteuning bereikbaarheid	50
	Datalevering Regionale Verkeersmilieukaart	25
	Vraagstelling ehubs en mobiliteitsgedrag (stadspanel)	75
	Onderzoeken voortkomend uit parkeernota	75
	Mobiliteitsbehoefte in de wijken	100
Onderwijs	Advisering/ondersteuning onderwijs	50
	Bijdrage onderbouwing onderwijshuisvesting en leerlingprognoses	75
	Evaluatie alfabetiseringstrajecten bibliotheek en STEP	75
	Evaluatie gemengde scholen	150
	Kwalitatief onderzoek naar kwaliteit VSV-aanpak	100
	Kwantitatief overzicht VSV	25
	Doorontwikkeling foto 4-12-jarigen; ontwikkeling foto jongeren vanaf 12 jaar	100
	Speciaal basisonderwijs (en dagbesteding);	50
Sport	Advisering/ondersteuning sport	50
	Monitor buurtsportcoaches	25
	Sportverenigingsmonitor (rapportage)	25
Veiligheid	Advisering/ondersteuning veiligheid	50
	Bijdrage maandrapportage misdrijven en incidenten	40

BEGROTINGSPROGRAMMA'S	PROJECT	UREN
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	Advisering/ondersteuning wonen en stedelijke ontwikkeling	100
	Verhuizen vanuit zorginstellingen naar woningen (kijken naar verleden en toekomstverwachting)	120
	Kwalitatief onderzoek verhuisstromen Dukenburg	80
	Data monitoring prestatieafspraken	50
	Inzicht in de verhuisstromen in de Waalsprong en verhuisredenen de laatste 2 jaar	50
	Herhaling onderzoek verhuisgedrag, woonwensen en verhuisbereidheid ouderen	100
	Datalevering regionale woningmarktmonitor	25
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Advisering/ondersteuning welzijn en zorg	100
	Bijdrage monitoring sterke sociale basis	50
	samenstelling Sociaal Statistisch Bestand 2021 (SSB), verdiepende analyse (DS)	125
	Onderzoek naar draagvlak extramuralisering zorg	100
	Informatie t.b.v. strategische agenda zorg en veiligheid	100
	Bijdrage aan monitoring huiselijk geweld	50
	Bijdrage aan monitoring BBT's (Jeugd en gezin, volwassenen)	100
	Informatie t.b.v. jeugdbeleid (o.a. gebiedsverschillen)	80
	Monitoring Overleg Passende Hulp	50
	Ervaringskennis van peers als interventie jeugdhulp;	25
	Kwalitatief onderzoek onder pgb-cliënten (Wmo)	50
	Klantervaringsonderzoeken Wmo en Jeugdhulp (continumetingen)	100
	Kwalitatieve verdieping cliëntonderzoek gekoppeld aan	40
	Bijdrage aan monitoring regieteams	30
	Informatieverstrekking vanuit en advisering over externe monitoren	20
	Informatie m.b.t. decentralisatie inburgering	30
	Inzet voor academische werkplaats	30
	Begeleiding stagiair evaluatie project Eritrese/Somalische statushouders	30
	Begeleiding stagiair onderzoek omgeving en mentale gezondheid	30
	Prognose ontwikkeling in volgend kwartaal van zorggebruik (DS)	150
Wijkontwikkeling	Advisering/ondersteuning wijkontwikkeling	100
	Wijkmonitor dataverzameling, analyse, rapportage (SWM 2022)	450
	Doorontwikkelen dashboard gebiedsverschillen	100
	Wensen wijkbewoners ihkv transformatie wijkaccommodaties	150
	Projectvaluatie Leefbaar Zwanenveld	80
	Actualiseren berekening wijksurplus	25
	Actualiseren sterke/kwetsbare instroom	50